

6.0202 משטרה צבאית - סמכויות

כללי

1. בהוראה זו:

"החוק" - חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו1955-.

"חייל" - כמשמעותו בחוק ולרבות מי שאינו חייל כהגדרתו בחוק ודינו, על פי הוראות החוק כדין חייל;

"שוטר" - כל הנמנה עם חיל משטרת ישראל, כמוגדר בפקודת המשטרה;

"שוטר צבאי" - חייל המשרת בחיל המשטרה הצבאית וברשותו תעודת מינוי של שוטר צבאי, חתומה בידי קצין המשטרה הצבאית הראשי;

"בי"ד מוסמך" - כולל בית דין צבאי, ובית משפט אזרחי;

"עבירה" - עבירה צבאית ועבירה שאינה צבאית;

"עבירה צבאית" - עבירה לפי חלק ב של החוק;

"עבירה שאינה עבירה צבאית" - עבירה על החוק הפלילי הכללי - למעט החוק, כפי שהוא בתוקף מזמן לזמן במדינת ישראל;

"פשע" - עבירה שדינה מוות או עונש מאסר ליותר משלוש שנים;

"עוון" - עבירה שנענשים עליה בעונש מאסר עד שלוש שנים או קנס עד 500- שקלים או שני העונשים כאחד;

"מעצר" - כמשמעותו בפקודות הצבא;

"אסיר" - חייל הנמצא במאסר על פי פסק דין של בית דין מוסמך;

"חבוש" - חייל המוחזק במחבוש בתוקף פסק דין של בית דין צבאי או קצין שיפוט;

"עציר" - חייל הנמצא במעצר חוקי שלא לפי פסק דין של בית דין מוסמך או של קצין שיפוט;

"לעצור" - כולל הבאת הנעצר לבסיס משטרה צבאית או חדר משמר צבאי;

מעצר - סמכויות

2. שוטר צבאי רשאי בסייגים המפורטים בפקודות הצבא לעצור חייל בלי פקודת מעצר, בכל אחד מהמקרים הבאים:-

א. אם נדרש לעשות כן על ידי שופט שלום.

ב. אם ביצע אותו חייל בנוכחותו של השוטר הצבאי או סמוך לזמן המעצר, עבירה שנענשים עליה במיתה או במאסר ליותר משישה חודשים.

- ג. אם יש לו יסוד סביר להניח שאותו חייל ביצע עבירה שהיא פשע.
- ד. אם אותו חייל מפריע לשוטר או לשוטר צבאי, במילוי תפקידו או שהוא בורח או מנסה לברוח ממעצר חוקי או שנזעקים אחריו בשל עבירה.
- ה. אם החייל ביצע עבירה או נאשם בביצוע עבירה או שיש לשוטר צבאי יסוד סביר להניח שהחייל ביצע עבירה, ומשנדרש לעשות כן הוא אינו מוסר את מספרו, שמו, דרגתו ויחידתו או אחד מהפרטים האלה או אינו מציג לדרישת השוטר הצבאי את פנקס השירות שלו או צו תנועה או תעודה צבאית אחרת שחובה עליו לשאתה.
- ו. אם נמצא החייל בנסיבות חשודות שענה שהוא מנסה להתחבא באיזה מקום, ואינו יכול להסביר באופן מניח את הדעת את מעשיו.
- ז. אם חייל בשירות סדיר או בשירות מילואים פעיל (בשמ"פ) אינו נותן ידיעות מספיקות לזהותו.
3. שוטר צבאי רשאי לעצור חייל בשירות סדיר או בשמ"פ שיש לו עליו פקודת מעצר לפי כל דין, וכל אדם אחר שיש לו עליו פקודת מעצר שניתנה לפי החוק.
- 4.
- א. שוטר צבאי רשאי להשתמש לגבי כל אדם הנמצא במקום שבהחזקת הצבא או המפריע לפעולה של הצבא, בסמכויות הנתונות על פי הדין לשוטר לגבי כל אדם.
- ב. אדם שנעצר - חייבים למסרו בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ- 24 שעות לאחר המעצר, לידי רשות אזרחית.
5. שוטר צבאי המבצע פקודת מעצר שנתן קצין שיפוט בכיר, רשאי כשפקודת המעצר בידיו:-
- א. להיכנס לכל מקום שיש לו יסוד סביר להניח שהעציר נמצא בו.
- ב. להשתמש בכוח סביר נגד אדם או רכוש, במידה הדרושה לביצוע הפקודה.

סמכות המעצרמעצר בעלי דרגה

6. במידת האפשר ולמרות האמור לעיל לא יעצור שוטר צבאי, חוגר הגבוה ממנו בדרגה, פרט למקרה של זיהוי חשודים כמפורט להלן, ורק אם סירב אותו חייל להילוות אליו לבסיס המשטרה הצבאית הקרוב.
7. על אף האמור לעיל, מעצר קצין עד דרגת סרן יבוצע על ידי קצין משטרה צבאית בדרגת סג"ם ומעלה, ומעצר קצין מדרגת רס"ן ומעלה יבוצע על ידי קצין משטרה צבאית, שדרגתו נמוכה בדרגה אחת מדרגת הנעצר.
8. למרות האמור לעיל, רשאי כל שוטר צבאי לעצור קצין, בכל אחד מהמקרים הר"מ:-
- א. אם נמצא הקצין משתתף במריבה, בקטטה או בהפרעת סדר או אם נמצא הקצין שיכור בפומבי.
- ב. אם יש לשוטר צבאי טעמים מספיקים להאמין שהקצין עבר עבירה, ואינו נותן ידיעות המספיקות לזהותו או אינו מציג לדרישת השוטר הצבאי תעודת קצין או תעודה צבאית אחרת, והוא מסרב להילוות אל השוטר הצבאי לבסיס המשטרה הצבאית הקרוב.
- ג. אם הקצין ביצע בנוכחותו עבירה שדינה פשע (כמפורט בהפ"ע).

אופן ביצוע המעצר

9. בכל מקרה בו רשאי שוטר צבאי לעצור בעל דרגה, יתרה בו השוטר הצבאי, שאם לא יענה להזמנתו להילוות אליו לבסיס המשטרה הצבאית הקרוב, יהיה נאלץ לעצרו, ואם עמד בעל הדרגה בסירובו יעצרו השוטר הצבאי.

נוהל בבסיס המשטרה הצבאית

10. משהובא עציר שנעצר ללא פקודת מעצר לבסיס המשטרה הצבאית, רשאים מפקד הבסיס או בהיעדרו - סגנו או ממלא מקומו, בהתחשב בחומרת העבירה שבביצועה נאשם העציר ובנסיבות המעצר - לנקוט אחת מהפעולות הר"מ:-

א. לשחרר את העציר ולהורות לו להתייצב בפני מפקדו הישיר בחזרו ליחידתו או לצוות עליו להתייצב בבסיס משטרה צבאית למחרת היום לשם המשך הטיפול בעניין.

ב. במקרה שהעבירה המיוחסת לעציר היא חמורה אך אם נסיבות המעצר מצדיקות זאת, יישאר העציר במעצר, ומכל מקום תוך 24 שעות מעת הבאת העציר לבסיס, יודיע מפקד הבסיס על דבר מעצרו למפקדו הישיר של העציר. חייל שנעצר על ידי שוטר צבאי והוא מוחזק במעצר, יש לקבל עליו פקודת מעצר תוך זמן סביר. לא ניתנה עד תום 48 שעות מעת מעצרו - ישוחרר.

תוקף טעיפים 11 עד 32 מה - 1 יוני '92

11. קצין משטרה צבאית, שהוא קצין שיפוט, רשאי להוציא פקודת מעצר לפי החוק נגד כל חייל שדרגתו נמוכה משלו, ואולם עליו להביא את פקודת המעצר מיד לאישור קצין שיפוט, שדרגתו סא"ל, לפחות, שהוא המפקד הממונה עליו או שהוא מפקד בית הכלא, שבו עצור החייל (להלן - המפקד הממונה).

12. אם לא אושרה פקודת המעצר על ידי המפקד הממונה, יפוג תוקפה של פקודת המעצר בתוך 96 שעות מעת הוצאתה.

13. המפקד הממונה, שאישר את פקודת המעצר, יודיע על כך, מיד, בהתאם לפקודות הצבא, לפרקליט צבאי.

זיהוי חשודים

14. שוטר צבאי רשאי, בעת סריקה או ביקורת, לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו וכתובתו ולהציג את תעודת הזיהוי או כל מסמך אחר שברשותו ושלפיהם אפשר לזהותו. סירב האדם להזדהות או שהיה לשוטר טעם להאמין, כי אינו נותן פרטים מספיקים לזהותו, או שהוא חושד בו שהוא נפקד או עריק, יכול לדרוש ממנו להילוות אליו לבסיס המשטרה הצבאית הקרוב ואם הוא מסרב - לעצרו.

15. שוטר צבאי רשאי לדרוש מכל חייל, וכן מכל אדם אחר שלגביו ישנן בידי השוטר הצבאי סמכויות, כשיש לו מטעמים מספיקים להאמין כי אותו חייל או אדם עבר עבירה או שהחייל אינו נותן פרטים מספיקים לזהותו או כשהוא חושד בחייל שהוא נפקד או עריק - למסור לו את מספרו, שמו דרגתו ויחידתו, וכן את כל הפרטים האחרים העלולים להקל על זיהויו הוודאי, ויכול לדרוש מחייל כזה או מאדם אחר כנ"ל, להילוות אליו לבסיס המשטרה הצבאית או לתחנת המשטרה הקרובה ביותר; חובה על חייל כנ"ל למסור את הפרטים הנדרשים ממנו ולהילוות לשוטר הצבאי לבסיס המשטרה הצבאית או לתחנת המשטרה הקרובה ביותר. אם סירב החייל או האדם כאמור, למלא את דרישת השוטר הצבאי, רשאי השוטר הצבאי לעצרו.

16. חייל המשתמש בדרך לנסיעה, להליכה, לעמידה או לכל מטרה אחרת, חייב לציית להוראות ולאותות הניתנים על ידי שוטר צבאי במדים וזאת אף אם ההוראות או האותות הם בניגוד לדיני התעבורה או בניגוד לתמרורים.

ביקורת כלי רכב

17.

א. שוטר צבאי רשאי לעכב כל כלי רכב צבאי או כלי רכב אזרחי המועסק בשירות הצבא לצורכי ביקורת מטענו, ביקורת מסמכי הנהג ומסמכי כלי הרכב.

ב. עוכב כלי רכב לביקורת - ימסור נהג הרכב לביקורת לידי השוטר הצבאי את מסמכיו האישיים, רישיון הנהיגה ומסמכי כלי הרכב בהתאם לדרישת השוטר הצבאי.

סמכויות חקירה

18. שוטר צבאי רשאי לתבוע מכל חייל עזרה במילוי תפקידו וכל חייל חייב להיענות לדרישה כזאת.

19. שוטר צבאי שהפרקליט הצבאי הראשי הסמיכו בכתב, באופן כללי או למקרה מסוים, לערוך בדיקה, רשאי:-

א. לגבות עדות מכל אדם שעדותו עשויה, לפי דעתו, לסייע לבירור העובדות והנסיבות של המעשה המהווה את העבירה הנבדקת, והוא רשאי לחקור את ולרשום את דבריו.

ב. לשם גילוי האמת, ליטול לידי או לצלם, כפי שימצא למתאים, ראיות חפציות או כל חומר או חפץ אחר, וכן לקחת מכל עד את טביעת אצבעותיו או לצלמו. אולם רשאי אדם לסרב לדרישת השוטר הצבאי לפי סעיף זה, אם יש בדבר כדי להפילו, או לספק חומר אישום נגד עצמו.

ג. לעשות כל זאת בתנאי שאם הפעולות הקשורות בבדיקה מבוצעות ביחידה צבאית, יודיע על כך בהקדם המתקבל על הדעת למפקד האחראי הנוכח במקום בעת ביצוע פעולות הבדיקה, אך אי קיום תנאי זה לא יפגע בחוקיות הפעולה.

20. שוטר צבאי הערוך בדיקה כאמור, יערוך פרוטוקול פעולה שעשה לצורך הבדיקה.

21. הפרעה לשוטר צבאי במילוי תפקידו או סירוב לסייע לשוטר צבאי במילוי תפקידו או אי הגשת עזרה לפי דרישתו, ייחשב לעבירה בניגוד לסעיפים 126 או 127 לחוק.

חיפוש בכליו של עציר

22. כשהובא חייל שנעצר לבסיס המשטרה הצבאית או לחדר המשמר של יחידתו, ייערך חיפוש בכליו, ומותר יהיה לקחת ממנו כל חפץ שיימצא ברשותו, בתנאי שהחיפוש ייערך בנוכחות שני עדים מלבד המחפש, פרט למקרים דחופים ביותר.

23. שוטר צבאי שערך את החיפוש או שבפקודתו נערך החיפוש אצל העציר, חייב לערוך מיד רשימה מלאה של כל החפצים שנלקחו ולהחתיים עליה את החייל העצור ואת העדים שנכחו בשעת החיפוש ולחתום עליה בעצמו. אם מסרב העציר לחתום, יציין השוטר הצבאי מתחת לרשימה עובדה זו בצירוף נימוקי הסירוב, יחתיים על הרשימה את העדים ויחתום בעצמו.

24. בשום פנים לא יערוך שוטר צבאי חיפוש אצל חיילת או בכליה, ויהיה רשאי רק לדרוש ממנה להילוות אליו לבסיס המשטרה הצבאית הקרוב ביותר, במקום שהחיפוש ייערך על ידי שוטר צבאית.

חיפוש

25. שוטר צבאי רשאי על פי פקודת חיפוש מאת בית דין צבאי, שופט או חוקר או קצין שיפוט, להיכנס, לערוך חיפוש ולתפוס, בכל מקום צבאי, כל רכוש שתיאורו נראה כתיאור שניתן בפקודה ולעשות ברכוש כמצווה בפקודה. לעניין סעיף זה "מקום צבאי" לרבות:-

א. מתקן או מפעל של המדינה, ששר הביטחון קבעו בכל דרך פרסום שמצא למתאים כמקום צבאי.

ב. דירתו של חייל בשירות סדיר או בשמ"פ - אם הדירה היא במקום שבהחזקת הצבא או שהיא בהחזקתו של החייל או של חייל ובת זוגו.

26. שוטר צבאי רשאי על פי פקודת חיפוש ערוכה על שמו על ידי שופט שלום, לערוך חיפוש בכל מקום אחר כמצווה בפקודה.

27. שוטר צבאי רשאי להיכנס ולערוך חיפוש בכל מקום גם בלי פקודת חיפוש, בכל אחד מן המקרים הבאים:-

א. אם יש לו יסוד להאמין כי באותו מקום מבוצעת או בוצעה זה מקרוב עבירה, שאפשר להביא עליה לדין בפני בית דין צבאי ושהעונש הקבוע לצידה בחוק הינו מעל לשלוש שנות מאסר.

ב. אם אדם הנמצא במקום קורא לעזרת המשטרה או המשטרה הצבאית, ויש טעם להאמין שעוברים שם אותה שעה עבירה, שאפשר להביא עליה לדין בפני בית דין צבאי.

ג. כשהשוטר הצבאי רודף אחרי אדם המתחמק ממאסר או הנמלט ממשמורת חוקית, שהוטלו לפי חוק השיפוט הצבאי, תשט"ו1955-.

28. חיפוש, בין על פי פקודת חיפוש ובין בלעדיה, ייערך בפני שני עדים שאינם שוטרים צבאיים, אלא אם כן:-

א. לא ניתן בנסיבות העניין בגלל דחיפותו, לעורכה בנוכחות עדים.

ב. אם המחזיק במקום בו נערך החיפוש או אחד מבני ביתו הנוכחים שם, ביקש לערוך את החיפוש בלא נוכחות עדים. הסיבה לעריכת החיפוש שלא בנוכחות שני עדים תפורט בפרוטוקול החיפוש שייערך.

שימוש בכוח

29. שוטר צבאי המוסמך להיכנס למקום, כאמור, יציג בפני האדם הממונה על אותו מקום או הדר שם, את פקודת החיפוש ויבקש רשות להיכנס ואם הוא עורך חיפוש ללא פקודת חיפוש, יודיע לממונה או לדייר כאמור, את סיבת עריכת החיפוש תוך ציון העובדה, כי על פי החוק הוא מוסמך לערוך בנסיבות אלה את החיפוש, ללא פקודת חיפוש. הממונה או הדייר, כאמור, חייב במקרים אלה להרשות לשוטר הצבאי כניסה חופשית למקום, משנדרש לכך.

30. סירב הממונה על המקום או הדייר לאפשר לשוטר הצבאי את הכניסה למקום, יפעל השוטר הצבאי כלהלן:-

א. נמצא המקום בתוך מחנה או מתקן צבאי, רשאי השוטר הצבאי להשתמש במידת כוח סבירה כדי להיכנס, וכל חייל שנדרש לכך חייב לסייע בידי השוטר הצבאי, כדי לאפשר לו את הכניסה ואת עריכת החיפוש.

ב. נמצא המקום מחוץ למחנה או מתקן צבאי - יבקש השוטר הצבאי את עזרת משטרת ישראל, אולם אם אין אפשרות לעשות מפאת סכנה המאיימת על אדם או מפאת החשש הקרוב לוודאי שהעברייני יתחמק בינתיים, רשאי השוטר הצבאי להיכנס בעצמו תוך שימוש במידה סבירה של כוח.

31. האמור בהפ"ע [5.0221](#) בדבר שימוש בכוח, לרבות שימוש בנשק - יחול גם על שוטר צבאי במילוי תפקידו.

צילום וטביעת אצבעות

32. חשוד או נאשם שנעצר - רשאי שוטר צבאי, לצלמו ולקחת את טביעות אצבעותיו, ככל שיידרש לצורך הבדיקה. המסרב להישמע לדרישה זו או מפריע לכך - ייאשם בעבירה על פקודות הצבא.

הכשרת קציני משטרה צבאית לעניין חיפוש בגוף חייל

33. דרך הכשרתם של קציני המשטרה הצבאית לעניין חיפוש בגוף חייל, כאמור בסעיף 245 ב לחוק, תיקבע ב"הוראות מקצועיות קמצ"ר".

תוקף סעיפים 34 עד 37 מה - 1 ינו' 92

34. שוטר משטרה צבאית חוקרת (מצ"ח) הוא כל שוטר צבאי הנמנה על מצ"ח והמחזיק ברשותו נוסף על תעודת מינוי של שוטר צבאי, תעודת אישור על היותו שוטר מצ"ח, חתומה על ידי מפקד מצ"ח. לשוטר מצ"ח תהיינה הסמכויות המלאות של שוטר צבאי לכל דבר. ולקצין מצ"ח תהיינה הסמכויות המלאות של קצין משטרה צבאית לכל דבר.

35. נוסף לכל הסמכויות הנזכרות לעיל, תהיינה לשוטרי מצ"ח הסמכויות המיוחדות הר"מ:-

א. בכל מקרה שיש צורך בחקירתו של חייל הנמנה על יחידה מסוימת והנמצא עם יחידתו, רשאי שוטר מצ"ח לדרוש ממפקדה של אותה יחידה שהנדרש על ידו ייעצר ויתלווה אליו לצורכי חקירה. מפקד היחידה חייב למלא את דרישותיו של שוטר מצ"ח ולסייע בידו בעריכת החיפוש, לספק ליווי מתאים לשליחת החייל למקום שצוין על ידי שוטר מצ"ח ולסייע במתן תחבורה ובהעברת חפצים תפוסים.

ב. שוטר מצ"ח רשאי לעצור, ללא פקודת מעצר בהתאם למפורט לעיל, כל חייל שאינו נמצא ביחידתו, בכל מקום הימצאו, לדרוש ממנו להילווה אליו לבסיס המשטרה הצבאית הקרוב, לערוך אצלו חיפוש ולהחריס כל תעודה או חפץ הנחוצים לו לצורכי חקירה. במקרה כזה יודיע שוטר מצ"ח על דבר מעצרו ומקום הימצאו של החייל, תוך 24 שעות מעת מעצרו, למפקד היחידה של אותו חייל במברק או בדואר "דחוף".

ג. שוטר מצ"ח רשאי להיכנס לכל מחנה או מתקן צבאי ולאחר שהתייצב בפני מפקד היחידה, המחנה או המתקן, ממלא מקום או האחראי עליו(ה) אותה שעה, והודיע לו על מטרת בואו, יהא רשאי להשתמש בכל סמכויות החקירה, החיפוש והמעצר, שניתנו לו באופן מיוחד בהוראה זו.

ד. על אף האמור לעיל, רשאי שוטר מצ"ח להפעיל את סמכויותיו ביחידה, בלי ידיעתו של מפקד היחידה או של נציגו המוסמך, לצורך חקירה מיוחדת, ובלבד שהועברה על כך הודעה מראש למפקד המפקדה הממונה על היחידה ולאחר שיקול דעת והחלטת מפקד מצ"ח, או שפרקליט צבאי אישר לקיים את החקירה ללא ידיעת המפקדה הממונה.

36. סמכויות מעצר בהתאם לאמור לעיל, תהיינה נתונות לכל שוטר מצ"ח המחזיק בכתב הסמכה לעריכת בדיקה מטעם הפרקליט הצבאי הראשי - לגבי כל חייל שדרגתו אינה גבוהה מדרגת סרן. ולקציני מצ"ח - לגבי כל חייל, בלי הבדל דרגה.

בלמ"ס

6.0202

הוראות הפיקוד העליון, 3 יוני 98

37. שוטר צבאי הנדרש להזדהות על ידי שוטר אזרחי או על ידי מפקד שאינו מוצב בחמ"צ, יזדהה על ידי הצגת תעודת המינוי בלבד.

מינוי שוטר צבאי כטוען

38. הסמכויות הניתנות לשוטר צבאי על פי סעיפים 237 ב ו-240 לחוק, לעניין הארכת מעצרו של חייל בידי בית דין צבאי, יהיו נתונות לשוטר צבאי שהוסמך לכך על ידי קמצ"ר ועל ידי פצ"ר, בדרך שתיקבע ב"הוראות מקצועיות קמצ"ר".